

Lausunto Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan vesihuollon alueellisen yleissuunnitelman luonnoksesta

238/00.04.01/2026

Teknisen lautakunnan lupajaosto 11.03.2026

Valmistelija: vs. ympäristösuunnittelija Niina Hätinen, puh. 020 615 1347, niina.hatinen(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan vesihuollon alueellisen yleissuunnitelman luonnos on valmistunut. Yleissuunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakuntien kunnat, niiden omistamat vesihuoltolaitokset ja Etelä-Savon ELY-keskus (1.1.2026 alkaen Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus). Suunnitelman vastaavana konsulttina on toiminut Ramboll Finland Oy. Suunnitelmassa esitetään vaihtoehtoja vedenhankinnan turvaamiseksi, jätevesien käsittelyn varmistamiseksi ja vesihuollon organisoimiseksi. Suunnitelmassa huomioidaan myös vesihuollon normaaliolojen häiriötilanteiden sekä poikkeusolojen järjestelyt.

Ympäristönsuojelun ja terveysturvallisuuden yhteisessä lausunnossa otetaan kantaa erityisesti hulevesien hallintaan, vesihuolto-osuuskuntien määrän vähentämiseen sekä toimintavarmuuden parantamiseen. Teknisen lautakunnan lupajaostolle esitetään, että se hyväksyy lausuntoesityksen.

Asian valmistelun tausta, päätösvallan perusteet

Ramboll Finland Oy on ohjausryhmän puolesta pyytänyt Kouvolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta ja terveydensuojeluviranomaiselta lausuntoa luonnoksesta, joka koskee Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan vesihuollon alueellista yleissuunnitelmaa vuoteen 2040. Lausunto on pyydetty toimittamaan 17.3.2026 ja sille on saatu lisäaikaa 10.4.2026 asti.

Yleissuunnitelmaluonnos on **oheismateriaalina**.

Lausunto on valmisteltu ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon yhteistyönä.

Kouvolan kaupungin hallintosäännön 27 §:n mukaan teknisen lautakunnan lupajaosto toimii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena ja terveydensuojelulain tarkoittamana kunnan terveyssuojeluviranomaisena.

Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan vesihuollon yleissuunnitelma 2040

Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan vesihuollon yleissuunnitelmassa vuoteen 2040 on esitetty kooste maakuntien vesihuollon nykytilasta ja ennusteista, keskeiset havaitut toimenpidetarpeet sekä suunnitelmavaihtoehtojen kuvaukset. Suunnitelmaluonnoksessa on esitetty Kymenlaakson osalta seuraavat organisatoriset toimenpidevaihtoehdot: VE0 nykytilanne, VE1 organisaation yksinkertaistus, VE2 tukkuvesiyhtiön laajentuminen ja VE3 maakunnallinen vesihuolto-yhtiö. Kymenlaakson osalta suunnitelmassa on vaihtoehdot VE1 ja VE2 arvioitu mahdollisiksi, mutta ei ensisijaisiksi vaihtoehtoiksi. Lisäksi suunnitelmaluonnoksessa on esitetty erilaisia yhteistyötapoja nykyisillä organisaatorakenteilla. Vesihuolto-osuuskuntien osalta on suunnitelmaluonnoksessa esitetty kaksi vaihtoehtoa VE1 operointipalveluiden tarjoaminen osuuskunnille ja VE2 vesiosuuskuntien yhdistäminen kuntien laitoksiin. Edellä mainittuja vaihtoehtoja on esitetty harkittavaksi, mikäli vesiosuuskunta tai yhtymä ei pysty luotettavasti vastaamaan alueensa vesihuollosta. Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan lupajaoston lausunto keskittyy Kymenlaakson ja erityisesti Kouvolan alueen suunnitelmavaihtoehtoihin.

Kymenlaakson vedenhankinnan suunnitteluvaihtoehtojen koosteessa yhtenä toimintavarmuuteen liittyvänä toimenpiteenä on esitetty pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittäminen. Kouvolan kaupungin ympäristönsuojelu toteaa, että Kouvolan merkittävimpien pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on valmistunut ja vahvistettu 20.11.2025. Suojelusuunnitelman toimenpiteiden toteutuksen edistymistä koordinoidaan seurantaryhmässä.

Hulevesien hallinnan järjestämisen toimenpiteenä Kouvolan osalta suunnitelmassa esitetään hulevesiverkoston lisärakentamista. Kouvolan kaupungin ympäristönsuojelu huomauttaa, että hulevesiverkosto käsittää erilaisia hulevesien johtamiseen liittyviä rakenteita ei pelkästään hulevesiviemäreitä. Hulevesiverkostoon kuuluvat myös avouomat, tulvareitit, erilaiset imeytys-, viivytys- ja pidätysrakenteet. Ilmastomuutokseen sopeutumisen ja vesihuollon kannalta on olennaista saada vähennettyä puhdistamoille päätyvien sade- ja sulamisvesien määrää, mutta samalla parantaa hulevesien kokonaisvaltaista hallintaa. Kokonaisvaltainen hallinta käsittää hulevesien määrällisen ja laadullisen hallinnan. Viivyttämällä tasataan hulevesien virtaamahuippuja ja samalla parannetaan huleveden laatua. Pohjaveden riittävyyden kannalta on myös olennaista imeyttää hyvä laatuista hulevesiä.

Kouvolan alueella haasteena on vesihuolto-osuuskuntien suuri määrä. Terveysvalvonnalla on huoli osuuskuntien resurssien riittävyydestä suhteessa lainsäädännön velvoitteisiin. Suunnitelmaluonnoksessa on esitetty vesihuolto-osuuskuntien osalta vaihtoehdot VE1 (operointipalveluiden tarjoaminen) ja VE2 (yhdistyminen kuntien laitoksiin), mutta kolmantena vaihtoehtona tulisi tarkastella myös

vaihtoehtoa, jossa vesiosuukunnat yhdistyisivät keskenään suuremmiksi laitoksiksi. Tämä tai liittyminen kunnallisiin laitoksiin mahdollistaisi paremmat henkilöresurssit, ammattimaisemman toimimisen, paremman varautumisen sekä toimintavarmuuden.

Kouvolassa katsotaan jo nykytilanteessa olevan toimintavarmuuden kannalta riittävän kokoiset vesilaitokset. Kouvolan Vesi Oy:n toiminta-alueella on laaja vesijohtoverkosto, johon tulee vettä useilta eri vedenottamoilta. Tämä parantaa toimimista mahdollisissa häiriötilanteissa. Entisen Anjalankosken alueelle vesi tulee Kymenlaakson Vesi Oy:n laitokselta. Eri vesilähteistä saatava lisäkapasiteetti laitoksen vesimäärään parantaisi myös Anjalankosken alueen vedensaantia häiriötilanteissa. Suunnitelmaluonnoksessa taulukossa 17 esitettyjä yhteistyötapoja nykyisillä organisaatorakenteilla mm. yhteisen varautumisen sekä henkilöstöresurssien määrän ja osaamisen varmistamiseksi pidetään toimintavarmuuden kannalta tärkeänä asiana.

Ympäristönsuojelun näkökulmasta kuitenkin kahden eri vesilaitoksen toimiminen alueella on osin myös ongelmallista. Laitosten toimintatavoissa on todettu olevan eroavaisuuksia muun muassa hulevesien käsittelyn linjauksissa ja maksuissa, mikä vaikeuttaa merkittävästi valvonnan tasavertaista toteuttamista kunnan rajojen sisällä. Organisatoristen vaihtoehtojen arviointi on osa strategista ja yhdyskuntateknistä suunnittelua, eikä Kouvolan kaupungin ympäristönsuojelu tai terveystarkastus ota vaihtoehtoihin enemmälti kantaa.

Lisätietoja: vs. ympäristösuunnittelija Niina Hätinen, puh. 020 615 1347, niina.hatinen@kouvola.fi, terveystarkastaja Minna Lindholm, puh. 020 615 7962, minna.lindholm@kouvola.fi, terveystarkastaja Piritta Lehtonen, puh. 020 615 8005, piritta.lehtonen@kouvola.fi

Vt. rakennusvalvontapäällikön ehdotus

Teknisen lautakunnan lupajaosto päättää antaa edellä esitetyn lausuntonaan Ramboll Finland Oy:lle luonnoksesta, joka koskee Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan vesihuollon alueellista yleissuunnitelmaa vuoteen 2040.

Teknisen lautakunnan lupajaoston päätös: